

FREDERIKSBORG SLOT FOLKETS TID

Jakob Brostrups historiemalerier

- Et besøg værd –
indtil 27.09.2020

Slaget på Fælled 1872
1871-1899 Frihedsrettigheder
 Malet af Jacob Brostrup, 2018

En vigtig begivenhed i arbejderbevægelsens kamp for bedre vilkår var en demonstration maj 1872 på Nørre Fælled, der endte i konfrontation med myndighederne – Slaget på Fælled. Billedets hovedmotiv er en hybrid mellem Fælledparken og festsalen i Arbejdernes Forenings- og Forsamlingsbygning (det nuværende Arbejdermuseum), den første bygning i Danmark opført af og til arbejderne og rammen om opbygningen af arbejderbevægelsen. Bygningen er den ældste arbejderforsamlingsbygning i Europa og udgør dermed et vidnesbyrd om arbejdernes organisering under industrialiseringens store samfundsforandringer. Foreningsfaner pryder festsalen som repræsentanter for arbejderbevægelsens mange foreninger og organisationer gennem tiden.

I forgrunden ses et portræt af Luis Pio, der grundlagde den organiserede arbejderbevægelse i Danmark. I 1871 var han medstifter af Den Internationale Arbejderforening for Danmark, som senere skulle blive til Socialdemokratiet. Portrættet skabes af mælk der strømmer ud fra en væltet mælkeunge – en henrydning til, at Pio blev fængslet, da arbejdet med partistiftelsen skulle sættes i værk, og at han ikke kom til at have en større rolle, efter at partiet var blevet dannet.

Til højre i billedet ses Dybbøl Mølle, der efter de slesvigske krige blev et symbol på den danske nationalitet. Mange af de tidlige socialdemokrater var veteraner fra de slesvigske krige.

I baggrunden ses en moderne motionsløber, der på sin vej i Fælledparken træder ind i fortiden. På den måde forbinder kunstneren nutiden med den historie, vi er rundet af.

Påskekrisen 1920
1900-1920 Parlamentarisme
 Malet af Jacob Brostrup, 2018

I 1901 blev parlamentarismen i praksis styreform i Danmark. Her accepterede kongen, at en regering ikke må sidde med et flertal imod sig.

Amalienborg indtager en central plads i billedets motiv, hvis emne er den parlamentariske krise, der opstod i påskedagene i 1920, da kong Christian X alligevel lod Ministeriet Zahle afskedige. Han udnævnte en ny regering, der skulle udskrive et folketingsvalg, i håb om, at dette kunne give flertal for at indlemme Flensborg i Danmark.

Thorvald Stauning fik som leder af Københavns Borgerrepræsentation vedtaget en resolution, der krævede den nye regerings afgang. Borgerrepræsentanterne gik til Amalienborg med kravet og talte foran tusindvis af demonstranter på slotspladsen. Stauning gjorde det klart for kong Christian X, at arbejderbevægelsen ikke ville acceptere, at der blev stillet spørgsmål ved parlamentarismen. Amalienborg Slotsplads var fyldt med demonstranter, og resultatet blev, at det blev besluttet at afholde folketingsvalg.

Bindingsværksgårde og landarbejdere fortæller, at Socialdemokratiet også efterhånden fik organiseret landarbejderne og engagerede sig i deres sag.

I forgrunden til højre ses Thorvald Stauning som deltager ved en borgerlig konfirmation. Ideen med borgerlig konfirmation var udbredt i arbejderbevægelsen. I stedet for at bekræfte sit kirkelige tilhørsforhold skulle man bekræfte sin viden om de borgerrettigheder, man ville kunne udøve fra myndighedsalderen.

Danmark for folket 1934

Pragmatik 1921-1939

Malet af Jacob Brostrup, 2018

I 1934 vedtog Socialdemokratiet det nye parti-program Danmark for Folket. Programmet var forfattet af statsminister Thorvald Stauning. Det skulle være partiets svar på 1930'ernes økonomiske kriser og politiske uro og afspejler, at partiet ikke længere skulle være et klasseparti, men et folkeparti.

I forgrunden til venstre ses Nina Bang, der blev undervisningsminister i 1924. Hun var den første kvindelige minister i verden, der var udnævnt af en demokratisk regering.

Over Nina Bang ses en buste af Ulrich Peter Overby, arbejderbevægelsens første store digter.

Ved skrivebordet i højre side af billedet sidder Hans Rasmussen, der var kendt som "den stærke smed". I 1935 blev han sekretær for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund (i dag Dansk Metal), og det er som sådan, han er afbildet på maleriet.

Scenen er sat i en traditionel baggård fra et arbejderkvarter med trange boliger og vasketøj på snore. Vasketøjet er dog ligesom de legende børns påklædning holdt i moderne farver og mønstre som reference til nutiden.

Udenfor vinduet bag Hans Rasmussen ses Lillebæltsbroen, som blev indviet i 1935. Det var et længe næret socialdemokratisk ønske, at der skulle etableres en fast forbindelse over Lillebælt. Broen blev indviet ved en folkefest, hvor både Stauning og Christian X deltog. Broen blev et vartegn for moderniseringen af Danmark.

Fremtidens Danmark 1945

1940-1955 Vestintegration

Malet af Jacob Brostrup, 2018

Efter befrielsen i 1945 fremlagde Socialdemokratiet Fremtidens Danmark, redigeret og sammenskrevet af Jens Otto Krag. Programmet skulle forklare, hvorfor Socialdemokratiets politiske kurs under besættelsen havde været rigtig og forholde sig til, at kommunisterne havde fået megen folkelig sympati på grund af partiets deltagelse i modstandskampen i besættelsens sidste år. Socialdemokratiet skulle tilbyde folket et vitalt og fremtidsorienteret program.

Det centrale motiv på maleriet er fiskerkutteren "Henny", som blev brugt til evakuering af danskere med jødisk baggrund, efter at den tyske besættelsesmagt i oktober 1943 satte den aktion i gang, som skulle internere og deportere de danske jøder. Det lykkedes dog at redde langt de fleste ved at organisere flugten til Sverige over Øresund. På kutterens dæk ses Hans Hedtoft, statsminister 1947-50 og 1953-55, med sin hustru Ella; i styrehuset Vilhelm Buhl, statsminister 1942-43, og igen 1945. Til venstre på fortovet anes H.C. Hansen, statsminister 1955-60 som symboler på Arbejderbevægelsens engagement i evakueringen.

I den bombede etageejendom i venstre side af billedet ses et smeltet, guldindrammet portræt af Vladimir Lenin, der symboliserer, hvordan forholdet mellem De Vestallierede: USA, Storbritannien, Frankrig og de øvrige vestlige lande og den sovjetdominerede østblok blev stadig dårligere. I 1949 blev Danmark stiftende medlem af NATO, hvorved landet blev fast tilknyttet De Vestallierede.

En bygning vi rejser 1955

1955-1970 Velfærdsstat

Malet af Jacob Brostrup, 2018

I 1955 udkom værket *En bygning vi rejser*. Det omhandlede Socialdemokratiets egen historie, og titlen er fra en sang af U.P. Overby som billede på, at arbejderbevægelsen har sin part i den nye samfundsbygning, der var rejst.

Til venstre ses et parcelhus, der i løbet af 1960'erne blev en opnåelig boligform for mange arbejdere, i hvert fald hvis der var tale om en familie med to indkomster, hvilket der ofte var, idet stadig flere kvinder kom ud på arbejdsmarkedet. At en familie med jævn indkomst kunne bo i et en-familiehus var udtryk for den store økonomiske fremgang og omfordeling, som havde fundet sted efter Anden Verdenskrig. Anker Jørgensen ses som nr. 3 fra venstre. Han blev i 1972 statsminister, da Jens Otto Krag trak sig tilbage.

Ved et staffeli i motivets centrum står Jens Otto Krag, statsminister 1962-68 og 1971-72. I sit otium havde han håbet at kunne udleve sin interesse som kunstner. Vandløbet og træerne i billedets centrum hentyder til Vestskovene som blev anlagt i 1967. Det var Danmarks største nyere skov i den københavnske vestegn, hvortil mange københavnske arbejdere flyttede, efterhånden som der blev bygget nyt, og Københavns gamle beboelsejendomme blev saneret.

Til højre ses *Den Røde Gang* på Christiansborg, hvor de fleste partier har deres gruppeværelser, og som også fører til Statsministeriet. Broen over åen kunne symbolisere forbindelsen mellem politikernes arbejde i Folketinget og virkeligheden udenfor i resten af landet.

Ny kurs mod bedre tider 1993

1971-1997 Solidaritet

Malet af Jacob Brostrup, 2018

I folkemængden til venstre i billedet ses Poul Nyrup Rasmussen, der var formand for Socialdemokratiet 1992-2002 og statsminister 1993-2001. Han bragte i 1993 Socialdemokratiet ud af en næsten 11 år lang ørkenvandring og etablerede den første flertalsregering i 22 år.

Til venstre for ham står Gro Harlem Brundtland, der var norsk socialdemokratisk statsminister og senere generalsekretær i verdenssundhedsorganisationen WHO. Hun huskes ikke mindst for sit store internationale engagement for miljø og klima.

Til højre for Nyrup ses Mogens Lykketoft, Socialdemokratiets formand 2002-05, udenrigsminister 2000-01 og formand for Folketinget 2011-15. Han huskes først og fremmest som finansminister fra 1993-2000, en periode, hvor arbejdsløsheden blev markant reduceret og den danske økonomi en af de sundeste i Europa.

Bygningen, der tårner sig op i baggrunden til venstre, er Herlev Hospital, som blev opført 1965-76 som et markant symbol på velfærdsstatens ekspansion og optimisme. Til højre ses Bella-højhusene, Danmarks første skyskrabere, der med deres moderne lejligheder blev symbol på efterkrigstidens nye velfærdssamfund.

Til højre i billedet ses på talerstolen den amerikanske præsident J.F. Kennedy. Foran talerstolen står blandt andet Nelson Mandela, som under sin 27 år lange fængsling blev det vigtigste symbol på modstanden mod apartheid i Sydafrika; Olof Palme, der i 1969 blev formand for det svenske socialdemokrati og statsminister – en internationalt kendt politiker, som kom til at stå som symbolet på de skandinaviske velfærdsstater som foregangslande i kampen for international solidaritet; Willy Brandt, Forbundsrepublikken Tysklands kansler, der modtog anerkendelse for afspænding af forholdet mellem Vesttyskland og DDR. Desuden ses Svend Auken, der vandt 14 mandater ved valget 1990, men ikke var i stand til at danne regering, og ved en ekstraordinær kongres i 1992 blev afsat som formand for Socialdemokratiet. Som miljøminister opnåede han afgørende indflydelse på den langsigtede klima- og miljøpolitik.

Retfærdig og realistisk 2018**1998-2018 Ansvar**

Malet af Jacob Brostrup, 2018

I 2018 fremlagde Socialdemokratiet udspillet Retfærdig og realistisk, der havde som ambition at samle Danmark om en fælles udlændingepolitik.

Til højre i billedet ses Mette Frederiksen, som betragter Skagen-maleren Anna Anchers berømte maleri Pigen i Køkkenet malet i 1880'erne omkring det tidspunkt, hvor Socialdemokratiet blev dannet. Kvinden i køkkenet er på Brostrups maleri iført en afrikansk kjole. Således ser Mette Frederiksen tilbage på partihistorien, kvindekampen og hendes egen historie som nordjyde, hendes uddannelse i Afrikastudier og ungdommens ANC-medlemskab. Bag hende ses Helle Thorning-Schmidt, Danmarks første kvindelige statsminister 2011-15, og foran hende en trappe, der fører mod fremtiden.

Et andet perspektiv i værket er spørgsmålet om, hvordan vi hylder og foreviger vores politikere. Brostrup har gengivet statsminister H.C. Hansen og Hartvig Frisch som antikke marmorskulpturer, mens Viggo Kampmann, der ses læsende i en stol, er afbildet, som var han hugget ud af en klippe i lighed med de amerikanske præsidenter i Mount Rushmore. H.C. Hansen står med en mandolin, da han spillede og var digter.

ANKER JØRGENSEN

Der var et spændende omfattende ophængning af portrætmalerier af kendte politikere, kunstnere og forfattere.